Ч. 178 Четвер 11 (23) серпня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Кілька гадок о консолїдациї.

V.

Зберім тепер все разом, що було доси говорено о консолїдациї і уложім собі науку, як треба і можна заводити консолїдацию.

Передовсім треба памятати, що консолїдация народу єсть то скріпленє всіх народних сил до одної цїли, а відтак що остаточною цїлию народної консолїдациї єсть розвиток і обезпеченє материяльного і духового добра народу, а тим самим і єго одиниць, значить ся поодиноких людий.

Лиш з такою гадкою, з таким пляном можемо приступати до консолїдацийної роботи. Коли же хочемо консолїдувати ся, то мусимо робити. Без роботи анї ми самі себе, анї нїхто в сьвітї нас не сконсолїдує. Хоч би нам надано всякі лиш можливі права і свободи, то ми би розпали ся на атоми і знидїли би та щезли, коли-б самі не хотїли приложити рук до свого добра. З того виходить знов дальше така задача: 1) Той, хто бере ся консолїдувати якусь суспільність, якийсь нарід, мусить передовсім сам робити; мусить не лиш ясно видїти цїль, але й мати певний добре обдуманий плян своєї роботи; він мусить вишукувати народні сили і зводити їх після свого мнїня до спільної роботи та розділювати поміж них ту роботу так, щоби о скілько можна, була при тім роздїлї удержана цїлість народної роботи та щоби робота в однім напрямі піддержувала роботу в другім напрямі; він мусить вести ту свою роботу консолїдацийну так, щоби вже самою силою тої роботи притягав до себе прочі сили народні, отже щоби ставав ся проводирем в суспільности наслїдком свого пожиточного дїланя, а не лиш якихсь симпатий або особистої дружби з членами тої суспільности; він не повинен зражувати ся хвилевими неудачами в тій своїй роботї, але й длятого не повинен розпочинати тої своєї роботи з великим шумом і на великі розміри від разу. Всяка успішна робота робить ся спокійно і поважно, без крику і шуму та не від разу на великі розміри. У нас завів ся в народній роботї той злий звичай, що ми зараз бємо у великий дзвін і кричимо: ось дивіть ся, що ми робимо! Нам здає ся, що ми тим взаїмно одні других одушевляємо, а тимчасом діє ся противно: в першій хвили, що правда, викличемо одушевленє, але оно лиш спалахкотить і відтак ослабне, а сили народні відтягають ся від роботи, бо тогди не один чоловік, що менше скорий до роботи, думає собі: Видко, що дїло якось іде, то-ж обійде ся і без мене. — 2) Ті що хотять консолїдувати ся, мусять так само як і той, що їх консолїдує, видїти ясно цїль тої консолїдациї перед собою і чути дїйстно єї потребу, значить ся видїти в нїй не лиш хосен загальний але й хосен для своєї власної особи; они мусять піддати ся якомусь одному проводови та слухати того проводу безусловно, доки він веде їх до тої цїли, яку визначує їм консолїдация; мусять приняти на себе обовязок, який вкладає на них як саме дїло консолїдациї так і провід, котрий ту консолїдацию переводить. — 3) Робота в консолїдациї мусить бути така, котра приносила би безпосередно хосен тим, що єї роблять а тим викликувала в них потребу консолїдациї і так ставала ся хосенною для цїлого народу. Робота консолїдацийна мусить вести ся в двох головних напрямах, в напрямі розвитку і обезпеченя материяльного, а відтак і духового добра, значить ся: одні сили народні треба консолїдувати в однім а другі в другім напрямі.

Тут мусимо сказати зараз кілька слів щодо другої точки. Услівєм консолїдациї єсть, щоби ті, що хотять консолїдувати ся, піддали ся якомусь одному проводови і слухали того проводу. Брак сего услівя серед нашої суспільности єсть найбільшою перешкодою для консолїдациї і она доти не дасть ся в повні перевести, поки не буде того услівя. Сказано отже: мусить бути один провід і послух для того проводу. Розберім же насамперед питанє, чи мусить бути один провід?

Що то значить: один провід? Чи се значить, що мусить бути конче один чоловік, котрий би надавав провід цїлій суспільности, цїлому народови? Історія всіх народів учить нас, що звичайно найлїпше буває тогди, коли народови проводить один чоловік, але такий, в котрім случайно зійшли ся всї такі прикмети, потрібні для такого проводу. Такий чоловік думає тогди за цїлий нарід, він видить цїлком ясно цїль, до котрої має вести свій нарід і уміє вибрати способи і дороги, щоби довести ними свій нарід до тої цїли. Але історія учить нас також, що не завсїгди знаходять ся такі люди у якогось народу, а мимо того народи собі якось радять. Сила проводу лежить не так в однім чоловіцї, як радше в єдности людий, в пониманю потреб і цїлий житя народного. Провід може обняти і кількох людий, скоро лиш они самі межи собою а відтак і з своїм народом суть одної гадки що-до єго потреб і цїлий. Піддати ся отже якомусь одному проводови не значить ще піддати ся проводови одного чоловіка, але тим провідним

7)

Корея, Япан і Хіна.

(Після Ріхтгофена, Курзона, Ґемского, Вартеґґа і др.)

2. Япан.

Япаньскі острови. — Япанцї, їх походженє, характер, звичаї і обичаї. — Гаракірі. — Релїґія в Япанї. — Япаньскі женщини і вихованє дїтий. — Аіно або волохаті люди. — Токіо і послїднє землетрясенє. Йокагама і Міяко. — Мікадо. — Минувшість і теперішність Япану. — Япаньска штука.

(Дальше).

Токіо лежить над самим морем, над просторим заливом токійским, але не має доброї пристани для більших кораблїв, позаяк вода в мори навіть на милю від берега єсть ще досить мілка. На чотири до пять кільометрів від берега єсть тут море не більше як на метер глубоке і творять ся ляґуни, по котрих колись місто буде розширяти ся дальше. Добра пристань єсть аж коло Йокагами, міста, віддаленого від Токіо яких 22 кільометрів. Йокагама єсть зовсім нове місто, бо повстало в пятьдесяти роках з малої рибацкої оселї. Коли в згаданім часї Япан заключив угоду торговельну з деякими державами европейскими, а кораблям европейским позволено сюди запливати, осїли тут Анґлїйцї і заложили місто, котре ще й тепер має переважно характер анґлїйский; аж в найновійших часах зачали вже Япанцї брати тут верх. Йокагама єсть мало що більше як Львів, бо має лиш 130.000 мешканців, але єсть дуже торговельне і займає межи япаньскими містами в торговли найперше місце. Цїле місто розпадає ся на три части: у всхідній, европейскій части суть великі склади і доми торговельні, в серединї міста — префектура, уряд почтовий і комора митова та другі публичні будинки, а західна часть єсть майже чистим містом япаньским. Пристань, до котрої заходить річно 300 до 400 пароходів і кільканайцять кораблїв вітрилових, єсть велика і вигідна та добре забезпечена великими греблями від замуленя.

Другою столицею краю єсть Міяко, зване нинї Кіото, т. є. „столиця заходу“. Місто се лежить над рікою Йодо, по котрій тепер ходять пароходи, в красній і урожайній долинї, окруженій доокола горбами; має рівні і чисті, але вузкі улицї, богато палат і сьвятинь, але нинї дуже підупало, через то, що резиденцию мікада перенесено до Токіо. Давнїйше мало оно звиш пів мілїона мешканців, але вже в 1883 мало ледви 200.000; нинї мабуть і того нема. Давна резиденция мікада, звана „даірі“, єсть в північній части і становить сама про себе окреме місто; она єсть обведена доокола в подальших відступах від себе потрійним муром. Межи тими мурами були давнїйше палати, звані „яшке“, давної двірскої шляхти мікада; нинї стоять они порожнї і валять ся. В містї єсть 2.000 сьвятинь обряду „шінто“, з котрих найважнїйша Марі-но-ясіро єсть присьвячена божкови рільництва. З будайских сьвятинь, котрих тут було давнїйше також кілька тисячів, але котрі тепер дуже підупали, відколи обряд шінто став ся пануючою релїґією, єсть найважнїйша Кіо-міт-су, в котрій знаходить ся статуа Будди зроблена з дерева, 25 метрів висока і позолочувана, а відтак стара сьвятиня, Кванвон, котрій вже шістьсот лїт, а в котрій мало бути колись 33.333 позолочуваних божків; нинї єсть тих божків лиш 686 — все-таки число досить поважне. Кіото єсть славне зі своїх виробів порцеляновий, материй тканих сухозолотю і материй шовкових, а передовсім з своїх шабель. Торговля єсть мала і обмежає ся лиш на чаї, риж, вироби порцеляни, материї шовкові та вироби деревлянні, лякеровані славним япаньским лякером.

Цїсар япаньский має титул „мікадо“; слово се значить „велитель“ і має таке саме значінє як наше слово „цїсар“. Давнїйше уважали ся мікади япаньскі також найвисшими сьвященослужителями віри шінто, а коли в 12 столїтю установлено ще й т. зв. шоґунат, т. є. окремого начального команданта армії, то вся

гадкам одного або й кількох людий, котрі можуть довести нарід до якоїсь цїли.

Гляньмо-ж тепер хоч коротенько, як було у нас. Після нашого переконаня не проявив ся серед нас від часу нашого відродженя анї разу один такий чоловік, котрий зумів би був обняти весь провід в народнїй роботї. Були вправдї люди великих здібностий, великого патріотизму і пожертвованя, але кождому з них не ставало чогось, що могло би було з него зробити проводиря в повнім значїню сего слова. Може то й вина суспільности та обставин, що так було; але факт єсть фактом. Провід наш народний спочивав завсїгди в більшій або меншій громадцї людий, а скоро в тій громадцї не було згоди і єдности в цїли і роботї народній, то й в цїлім народї наставав розлад. Провід надавала звичайно та громадка людий, що проживала в столици краю; коли тут зробив ся роздор, то він понїс ся і по краю. Для тих, що шукають і хотять консолїдації, настає отже мимоволї питане: якому-ж піддавати ся проводови в тім случаю коли зробить ся або й єсть роздор? На се питане трудно дійстно відповісти. В такім случаю остає ся хиба лиш одна ще рада: слухати провідної гадки народу і консолїдувати ся самим на її підставі. А тою провідною гадкою єсть: „розвиток і обезпеченє материяльного і духового добра народу“. В сім случаю буде консолїдация іти з долини замість з гори, котра так само вийде в хосен народови; будуть творити ся серед народу малї осередки, котрі сконсолїдувавшись самі в собі зможуть опісля сконсолїдувати ся одні з другими і так утворити сконсолїдовану цїлість народну. Лиш на то треба в сім случаю зважати, щоби не сходити з того, що становить ідею народну, щоби мати ясно перед очима цїль своєї роботи.

Перегляд політичний.

Fremdenblatt доносить, що рада мінїстрів, котра вже закінчила свою роботу, не займала ся зовсїм справою знесеня стану виїмкового в Празї і скоро не настануть які непредвиджені випадки, суди присяжних в Празї розпічнуть від дня 13 вересня знову свою дїяльність. Однакож другі розпорядженя виїмкові позістануть і дальше правосильні.

Постійна комісия для проєкту нової процедури цивільної розпічне знову свої наради дня 17 вересня. В тім самім часї розпічнуть ся також засїданя постійної комісиї податкової.

Париж був знову видовищем замаху анархістичного. Якийсь хлопець напав на площи Нотр Дам на аґента поліцийного Валедана і ранив его легко штилєтом. Малолїтного хлопця, котрий відгрожував ся президентови Періерови і мінїстрови Діпієви, арештовано. Він єсть боднарем з фаху і називає ся Доді; молодий злочинець, у котрого знайдено богато письм анархістичних признав ся, що хотїв пімстити ся за анархіста Ганріого і хотїв убити аґента Поасона, що арештував свого часу Ганріого, але ошибнув ся.

Дня 10 вересня має король сербский і его двір вернути з Ниша до Більграду і до того часу не настануть нїякі зміни в правительстві.

З Темешвару доносять, що оногди прибув там кн. Караджорджевич вертаючи з Румунії і поїхав до Базияша. В двайцять мінут по его виїздї приїхали з Оржави два аґенти поліцийні, котрі слїдять за ним на кождім кроцї.

Новинки.

Львів дня 22 серпня.

— **Погорїлцям громади Волохи** в повітї брідскім уділив С. В. Цїсар 300 зр. запомоги.

— **Презенти** одержали оо.: Корн. Слюзар на Буцики, Маріян Заячківский на Гарбузів, Ів. Бакович на Лисеничі, Лев Залужний на Потік, Мих. Тиндюк на Ленковате і Теоф. Гутковский на Ясенів, всї в епархії львівскій.

— **В Тернополи** по двolїтнїй перерві уконституувала ся рада громадска. Бурмистром вибрали професора Погорецкого, заступником его адвоката Лучаковского, а платним асесором адвоката Ляндава.

— **Доповняючий вибір** одного члена Ради пов. в Калуши з громад міских відбуде ся дня 27 вересня с. р.

— **Дирекция учительскої семинариї в Самборі** оголошує: Вписи кандидатів до семинариї учительскої на курс приготовляючий і на І., II. та III. рік будуть відбувати ся в днях 29, 30 і 31 серпня с. р. від 9-ої до 12-ої перед полуднем і від 3—6-ої пополудни. Ученики приготовляючого курсу мають виказати: Метрику уродженя на доказ, що окінчили 14 рік житя; сьвідоцтво шкільне з III-ої або II-ої кляси ґімназияльн або з 5-ої або з 6-ої кляси школи народної ок ченої з добрим успіхом; сьвідоцтво здоровл виставлене повітовим лїкарем; сьвідоцтво морал ности, виставлене урядом парохіяльним і урядо громадским, але тілько ті, котрі перервали наук Ті ученики будуть складати вступний іспит д 1 вересня с. р. Кандидати І, II. і III. року се минариї мають виказати тілько сьвідоцтво шкіл з семинариї, а приватисти мають додати тако документи під 1, 2, 3 і 4 вичислені. Дня 1. ве ресня с. р. зачне ся рік шкільний торжестве ним богослуженєм обох обрядів, по котрім ро пічнуть ся іспити.

— **Школа дяківска.** До принятя ученик до перемиского дяківского заведеня фундац бл. п. еп. Ів. Снїгурского на шкільний рі 1894/95 визначує ся речинець на день 1 жовт 1894 р. — Услівя доконечно потрібні до приня тя слїдуючі: Окінчений 17 рік житя; непороч ність обичаїв; окінчена 4-та, або принаймен трета кляса шкіл народних з добрим успіхом добрий чистий голос. Убігателї мають свої пода ня неостемпльовані, заосмотрені в потрібні сьві доцтва через дотичний парохіяльний уряд най дальше до 25 вересня с. р. предложити конси сториї, а самі лично явити ся для 2 жовтн 1894 р. в канцеляриї консисториї. Хто з канди датів не доповнить висше поданих условій, тог подане не буде увзгляднене. Замість формальног сьвідоцтва родженя і хрещеня, вистане коли до тичний парохіяльний уряд на прошеню убігател подасть рік, місяць і день родженя і хрещен просителя, а також імя і стан вітця просител і місце его перебуваня.

— **З Самбора доносять нам:** В ночи з дн 18 на 19 с. м. вломив ся невислїджений дос злочинець до льокальностий касових тутешног ц. к. головного уряду податкового. Вибивши шибу закрав ся злочинець до послїдної комнат льокальностий бюрових тогож уряду, звідтам пе рейшов отвертими дверми через дві дальші ко мнати і дістав ся до четвертої комнати, де сто їть шафа з запасом стемплїв і бляпкетів вексльо вих та фрахтових. Шафи тої не рушав але вило мив двері і дістав ся до пятої і шестої комнати Дальших дверий, що ведуть вже до комнат, д містить ся каса, вже не рушив лиш утїк вікно з третої комнати не укравши нїчого. Дивно, щ в забудованях тих, де містить ся каса, бюра ди рекциї скарбу і приватне помешкане начальник тої дирекциї ґр. Михайла Дідушицкого, а зара побіч магазин войсковий і стоїть що ночи дво вояків на сторожи, нїхто не чув, і не видів, щ злочинець добув ся до льокальностий і там госпо дарує. В справі сїй ведуть слїдство власти ци вільні і войскові.

сьвітска власть перейшла була в руки шоґунів. Звідси то пішло, що аж до 1867 р. був в Европі погляд, що в Японї суть два цїсарі, з котрих один єсть духовним, а другий сьвітским. Давнїйші мікади носили народний стрій і то такої барви, якої під карою смерти не вільно було нікому більше уживати. Верхна одїж була сиво-зеленавої, а спідна пурпурової барви, з повишиваними на ній білими цьвітами. Теперішний цїсар Мутсу-Гіто і его жінка Гару-Ко завели на своїм дворі вже зовсїм звичаї европейскі і убирають ся також по европейски. Так само скасовано давний звичай, після котрого піддані мусїли падати перед мікадом лицем до землї.

Побіч Хінцїв були Японцї з давен-давна найкультурнїйшим і найбільше уцивілізованим народом на далекім Всходї. Японьска істория сягає аж до 7 столїтя перед рождеством Христовим. В тім часї мав якийсь потомок богів Джіму-тенно заложити японьску державу. Він поставив собі в 660 р. перед рожд. Христ. палату звану „даірі“ в Кашівара на полудневій сторонї гори Унебі та розширив звідси свою власть. Від сего року й числять Японцї роки. Его наслїдники звали ся „тенно“ або „мікадо“ а в народній мові „тенші“ що значить „син неба“. Европейцї довідались о Японї аж в 16 столїтю а японьскі лїтописи згадують, що перший европейский корабель появив ся у них після їх численя в 2190 р., що після нашого значить в 1530 р. Теперішний цїсар японьский єсть 122-им з ряду мікадом японьским. Цїсар Камму переніс свою резиденцию до Міяко і се місто було столицею краю аж до 1868 р.

Позаяк часто засїдали на японьскім престолї дуже молоді цїсарі, то їх перші мінїстри присвоїли собі поволи найвисшу власть в краю а ґубернатори на провинциї поробили ся удїльними князями і так повстала японьска февдальна шляхта звана „даіміо“. Одного з тих даімів іменував цїсар начальним командантом всеї армії, по японьски „Сеі-і-таі-шоґун“ або коротко „шоґун“ і так настав в Японї шоґунат. Один з тих шоґунів, Еміте, внук шоґуна Іеяса заказав Японцям під карою смерти вносити ся з сусїдними народами, завів в краю великий порядок, установив закони, а крім того постановив ще, що всї наслїдники шоґуна мусять держати ся тих законів, які установив Іеяс та его перший наслїдник і тим способом став ся майже другим цїсарем. Правдивий цїсар або мікадо не мав вже від тої пори майже нїякої власти. Шоґуни панували в Токіо, а мікадо сидїв в своїй палатї в Міяко майже як у вязници. До него не допускали нїкого лиш сьвящеників віри шінто і службу дворску, котру іменував він собі із 150 родин, що мешкали коло его палати. Шоґуни виплачували ему пенсию і установили одного урядника, котрий пильнував мікада, а щоби підкопати таки зовсїм его вплив, то шоґуни приняли буддайску віру і всюди в краю віддавали їй першеньство. Шоґунам до помочи була рада мінїстрів „ґорою“ зложена із пять до шість членів а верховником тої ради був перший мінїстер „ґотаіро“. Радї мінїстрів була знов до помочи рада державна „вакадошійорі“ зложена з началь ників поодиноких власгий адмінїстрацийни Та рада стала з часом дуже сильна і почал обмежувати власть шоґунів. Она висилала п краю своїх урядників, котрі контролювали всї низших урядників, і тим способом удержувал порядок в краю. Закони були короткі а ясн Всякі великі злочини карали ся смертию, а з поменші били, замикали до арешту або заб рали маєток. Тим способом удержувано в кра через 200 лїт спокій і порядок і нарід розб гатів. З тої пори подїлив ся нарід на поод нокі верстви або касти, котрі однакож не дуж відділяли ся від себе, бо чоловікови інтелїґе тному і здібному можна було дійти аж до най висшого становища. Ті касти, котрі ще й д нинї задержали ся, суть: 1) даіміо, або шля та, ніби наші властителї більшої посїлости 2) самураї, люди походячі з стану войскового 3) сьвященики шінтівскі і буддайскі, учені, л карі і т. д. (коли они були ще й урядникам шоґуна, то мали висшу ранґу і було їм вільн так само як самураям, носити дві шаблї); 4 селяни; 5) ремісники, корабельники, рибаки т. д.; 6) купцї. Найнизшу клясу, „нечисту котра не мала нїякого приступу до повисши кляс становили (зовсїм як у нас) шевцї, га барі і лупії; але й они мали свої права а начальник мав право явити ся на новий р перед шоґуном і принести ему в дарунку пар шкірянних сандалів (ходаків).

Пановане шоґунів тягнуло ся аж до 186 р. Коли від половини сего столїтя вплив дер жав европейских починав в Японї ставати чи

— **Крадіж.** У вірменьскій катедрі у Львові украдено довгий і дорогоцінний шнур коралів, завішений досить високо на образі Матери Божої. О сю крадіж підозріний трицять-кілька лїтний мужчина, що вертів ся передвчера по захристиї і говорив з крилошанином о. Шимоновичем, оповідаючи єму, що походить з глубокої Росиї з над Урала і що доси ще нехрещений. Ся людина просила, щоби о. Шимонович охрестив єго, а відтак зникла без слїду.

— **Електричне освітленє в Станїславові.** Спілка, зложена з пп. Маєрів і Янишевского, внесла до міскої ради в Станїславові оферту, в котрій обовязує ся устроїти в тім місті електричне заведенє до освітленя улиць, площ і приватних будинків. Спілка завязує ся на 30 літ і жадає, щоби заведенє ґазове перестало по році функціонувати, а спілка забезпечує місту такий дохід, який оно має з заведеня ґазового. Потрібного капіталу до введеня підприємства в житє доставить сама спілка, а жадає від громади ґрунту під будинки і обовязує ся осьвітлювати місту площі і улиці по цїнї $1^1/_4$ кр. за годину від одного сьвітла о силї 16 сьвічок, а для инших консументів по цїнї $1^3/_4$ кр. По 30 лїтах мала би громада право відкупити цїле заведенє зворотом 75% єго вартости.

— **На ловах.** Урядник цловий в Станїславові Герберт приїхав з 14-лїтним сином до Єзуполя на лови качок. На болотах коло села Водники убив качку і качка впала о яких 50 кроків від берега, а за нею поплив на човнї п. Герберт. В дорозї човен перевернув ся і Герберт упав у воду. Три години держав ся човна, а нїхто не ратував чоловіка. Син дав знати до Водників, збігло ся значне число селян, але нїхто не відважив ся ратувати п. Герберта, так що той вкінци зімлїв і втопив ся. Син трохи не застрілив ся з розпуки, ледви вирвали стрільбу з єго рук. Сторожа огнева з Єзуполя витягнула тїло покійника з води.

— **Про пожар в Рецї** (Фіюме) доносять тепер, що огонь, котрий наробив богато шкоди, вже пригашено. Погоріли магазини, в котрих містились величезні склади цукру, муки і спірітусу. До гашеня спроваджено великий пароход воєнної маринарки „Гіґантік“, призначений до тяганя кораблів, котрий має дуже сильну помпу. Ще в недїлю вечером розпочав той пароход роботу пускав своєю помпою на огонь 480 бочок води на годину. В наслїдок того утворила ся на горіючім цукрі і муцї тверда шкаралупа, котру аж треба розрубувати. Гашенє все ще не скінчило ся.

— **За крадіж трех курок** засудили одного злодія в Огіо в Сполучених державах на досмертну вязницю. Такий острий засуд видали місцеві городяни, котрі рішили, що котрий злодій по двох крадежах не поправив ся, а вкрав ще третій раз, той мусить покутовати до смерти.

Телеґрами.

Відень 22 серпня. Президент міністрів кн. Віндішґрец виїхав вчера перед полуднем до Ішль.

Фульда 22 серпня. Вчера розпочала ся конференция єпископів під проводом архієпископа з Кольонїї. Наради ведуть ся тайно.

Вільгельмсгафен 22 серпня. Кн. Генрих іменований комендантом панцирского корабля „Верт“.

Владивосток 22 серпня. Приплив тут француский корабель „Баярд“, а єго повитано тут з одушевленєм.

Льондон 22 серпня. Бюро Райтера доносить, що від 12 с. м. не наспіли з поля війни до Шанґаю віякі вісти; комунікация перервана. В Шанґаю панує спокій.

Триєст 22 серпня. Вчера по полудни приплив тут румуньский крайсер „Єлисавета“. Коли корабель привязувано линвою до берега, вивернула ся лодка і 7 людий упало до води, але їх виратовано.

Відозва.

Наближає ся початок року шкільного 1894/5, а з ним і час записувати і посилати дїтей до публичних шкіл народних! Русини міста Станїславова і дотикаючих передмість Книгининьских мають в місті взірцеву школу народну з руским язиком викладовим при ц. к. семинарії учительскій. Сего року буде вже отворена III-та кляса тої школи. Повинно би бути сьвятим обовязком і річию совісти кождого Русина вписати свою дитину до тої рускої школи. До тепер сего не було, бо дві кляси тої школи мали ледво по 20 учеників, коли тимчасом рівнорядні кляси в школах міских народних в польским язиком викладовим мали значно більше число хлопців Русинів. Що думати нам самим і сьвітови цїлому про таку байдужність, коли надто зважить ся, що товариство „Шкільна Поміч“ для заохоти щиро заопікувала ся учениками тої рускої школи і щедро запомогла їх книжками, приборами шкільними, обувію і одежию. Гріх непростимий взглядом народу свого будуть мати тоті Русини-батьки, що не впишуть своїх дїтий до рускої школи!

Для дївчат мають Русини і Русинки дві школи женьскі, в котрих єсть сталий руский катихит, в котрих дївчата научать ся своєї сьв. віри і пісни церковної і обряду свого і рідної мови і рідної пісни своєї. Убогі дївчата дістануть підпомогу в книжках, приборах наукових і одежи від „Шкільної Помочи“. Фреквенция дївчат Русинок в тих школах надзвичайно мала. Се діє ся тому, що матери Русинки не уважають за потрібне післати дївчину до школи, але держать єї в дома (примус шкільний тут не виконує ся), коли тимчасом Польки а головно жидівки переповнюють школи женьскі. Таким способом лишає ся все руска дитина позаду польскої і жидівскої в просьвітї.

Крайний уже час направити усе те лихо між нами! Кождий Русин-отець нехай записує своїх хлопців на днях 30, 31 серпня і 1 вересня лише до рускої школи при семинарії! Кожда Русинка-мати нехай подасть своїй доненчї нагоду образувати ся в міских школах женьских!!

В Станїславові дня 20 серпня 1894.

раз більший, власть шоґунів слабла, а за то приходила чим раз більше до значіня власть мікада, котрому помагали даіміо з полудневих сторін, що задумали були вибити ся зпід власти шоґуна. Коли в 1867 р. помер мікадо Комейкенно, а по нїм наслїдував 15-лїтний єго син Мутсу-Гіто, завізвали даіміо шоґуна Гітотабаші, щоби він зложив свою власть, бо інтерес краю вимагає того, щоби власть спочивала в одних руках мікада. Гітотабаші послухав і зробив так, але тому спротивились даіміо з півночи і так прийшло в 1868 р. до війни домашньої, котра закінчила ся щасливо для мікада. Гітотабаші усунув ся зовсїм і вступив до буддайского монастиря.

Від сеї пори почали заводити ся в Японії європейскі порядки. В 1892 р. надано Японцям конституцию, після котрої мікадо має верховну власть войскову і цивільну. Єму до помочи придані рада державна, парлямент на лад європейский зложений з палати панів (кіцокуін) і палати послів (коккаі), котра складає ся з 300 послів, та міністерство зложене з 10 міністрів. Конституция запоручає всїм свободу особисту, свободу слова і праси та свободу віри. Парлямент збирає ся що чотири роки. Войско японьске зорґанїзовано зовсїм на лад пруский і заведено загальний обовязок служби войскової. В 20 році житя беруть до войска, а служба тревае в сталїй армії 3 роки, в резерві 4, а в краєвій обороні 5 лїт. Крім того обовязаний кождий служити в ополченю від 17 до 40 року житя. Образовані люди можуть служити лиш рік яко однорічні охотники, а учителї народні ідуть лиш на шість недїль до вправ войскових.

Як розвиває ся Япан, нехай послужать отсих кілька найцїкавійших дат: Шкіл народних було в Япанї в 1893 р. 25.396, а учителів 69.580. В кождій префектурі єсть учительска семинария, а для директорів єсть висша семинария в Токіо. Школи народні ділять ся на низші і висші; в сих послїдних участь наук природних, рільництва і торговлї та якоїсь чужої (анґлїйскої) мови. Шкіл середних було в 1890 р. 54 а в них 11.554 учеників. Університет єсть лиш один в Токіо. Крім того єсть ще богато всїляких приватних шкіл фахових. Ґазет виходило в Япанї в 1890 р. 716 в звиш 188 міліонах примірників.

Годі нам тут розписувати ся над станом рільництва, промислу і торговлї в Япанї; всї ті галузи народної господарки стоять на дуже високім степени розвитку. Вироби японьскі дорівнюють европейским, а декотрі з них як н. пр. лякеровані вироби з дерева і всїлякі імітациї перевисшають европейскі. Але на одно годить ся звернути увагу, а именно на розвиток штуки. Японьска штука, будівництво, малярство і промисл артистичний взяли вправдї свій початок з Хіни, але розвинули ся тут самостійно і дійшли до такого степеня, особливо малярство, як нїгде в Азиї. Японьске малярство і промисл артистичний відзначають ся дуже вірним наслїдуванєм природи, делїкатним і дуже подрібним викінченєм та великою зручностию роботи.

(Дальше буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1894, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3·00	10·46	5·26	11·11	7·31	—
Підволочиск	6·44	3·20	10·16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·58	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6·51	—	10·51	3·31	11·06	—
Стрия	—	—	10·26	7·21	3.41	7·48
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять з

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3·08	6·01	6·46	9·36	9·36	—
Підволочиск	2·48	10·06	6·21	9·46	—	—
Підвол. Підзам.	2·34	9·49	9·21	5·55	—	—
Черновець	10·16	—	7·11	8.13	1·03	—
Стрия	—	—	9·23	9·10	12·46	2·38
Белзця	—	—	8·24	5·21	—	—

Числа підчеркнені, означають порунічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

В інформацийнім бюрі ц. к. австр. зелїзниць державних у Львові ул. Третого Мая ч. 3. (Готель Імперіяль) продає ся білети полосові і окружні, пяяни їзди і тариф у форматі кишеневім і дає ся інформациї в справах тарифових і перевозових. У тім бюрі, а также у такім самім бюрі у Відни (I. Johannesgasse 29) уділяє ся устних або письменних пояснень в справах служби на ц. к. австр. зелїзницях державних. О скілько підручники зі зваляють, можна также засягнути інформаций що до решти австро-угорских і заграничних зелїзниць.

Час подаємо після годинника львівского він різнить ся о 35 мінут від середно-европейского (зелїзничого): коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 35 мін.

— **У Львові** виходять ті лїтературні часописи і вістники: **Зоря**, ілюстроване письмо лїтературно-наукове, 72 аркушів друку на рік, коштує 6 зр. у Львові, ул. Академична ч. 8. — **Дзвінок**, ілюстроване письмо для науки і забави руских дїтий і молодежи; 36 аркушів друку, 5 зр. у Львові ул. Чарнецкого ч. 26. — **Правда**, місячник полїтики, науки і письменьства, около 60 арк. друку, 5 зр. у Львові ул. Академічна ч. 8. — **Житє і Слово**, вістник лїтератури історії і фольклору; 60 аркушів друку 5, зр. у Львові, ул. Глубока ч. 7.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.